

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-549-5-9>

## THE IMPACT OF PSYCHOEDUCATION ON THE LEVEL OF ANXIETY IN COMBAT PARTICIPANTS

### ВПЛИВ ПСИХОЕДУКАЦІЇ НА РІВЕНЬ ТРИВОГИ В УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ

**Shuliakova M. I.**

*Postgraduate Student at the Department  
of Psychiatry, Narcology  
and Psychotherapy  
National Pirogov Memorial Medical  
University  
Vinnytsia, Ukraine*

**Шулякова М. І.**

*аспірантка кафедри психіатрії,  
наркології та психотерапії  
Вінницький національний медичний  
університет імені М. І. Пирогова  
м. Вінниця, Україна*

**Актуальність проблеми.** В умовах постійної загрози життю на перший план часто виступає переживання емоцій – тривоги [2, 3]. Фізіологічна тривога – це реакція на рівні поперечно-посмугованих. Людина може висловлювати свої почуття та глибоко їх переживати. Субсиндромальна тривога – це реакція на рівні парасимпатичної гілки вегетативної нервової системи та гладких м'язів, під час якої можливе порушення когнітивного сприйняття. Патологічна ж тривога проявляється спотворенням перцептивних та когнітивних процесів та спрацює як психологічний захист без усвідомлення тривоги [4]. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я близько 16 % населення світу страждають від наслідків військових конфліктів та війни та близько 12 % мають травмованих війною членів родини.

**Мета дослідження.** Підвищення якості надання психотерапевтичних послуг за рахунок введення психоедукації.

**Матеріали та методи.** дослідження клініко-патопсихологічних параметрів за допомогою скринінгової методики GAD-7. Також використовувались метод клінічного інтерв'ю, медико-статистичний та бібліографічний методи.

**Результати.** У дослідженні взяло участь 132 респонденти, віком від 22 до 59 років, які отримували лікування/проходили реабілітацію на базі Комунального некомерційного підприємства “Вінницький обласний клінічний госпіталь ветеранів війни” у 2022 році.

Дослідження показало, що рівень психічних розладів серед респондентів становить – 84%. У структурі найпоширеніших розладів серед респондентів найбільшу частку складає кластер F40-F49 – невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади, які

у структурі психічних розладів – 45%. Саме в цьому кластері зафіксовані найвищі показники рівня тривоги. Всім учасникам дослідження було проведено психоедукацію під час перебування у госпіталі. Середній показник рівня тривоги за шкалою GAD-7 під час вступу на лікування складає 11,4 бали, під час виписки цей показник знизився до 7,2 балів.

**Висновки.** Психоедукаційна програма для учасників бойових дій є важливим інструментом для покращення психічного здоров'я та забезпечення адаптації до повсякденного життя [1, 5]. Основні елементи такої програми включають: підвищення рівня самооцінки та впевненості у собі; розвиток навичок емоційної регуляції та зменшення рівня тривоги та депресії; навчання навичкам міжособистісної взаємодії, комунікації та соціальної адаптації; розвиток навичок проблемного мислення та розуміння стресових ситуацій та покращення якості життя та психологічного благополуччя учасників бойових дій.

#### Література:

1. Борисова О. О. Психоедукація в психореабілітаційному процесі учасників бойових дій. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2023. № 2. С. 45–52.
2. Борисяк М. С. Особливості психоемоційного відновлення військовослужбовців, що перебували в зоні бойових дій : магістерська робота. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. С. 75 с.
3. Ніколаєнко С. О. Психологічні аспекти адаптації військових, які брали участь у бойових діях. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2024. № 2. С. 89–95.
4. Клочков В. В. Розвиток психологічної стійкості у військовослужбовців в умовах бойових дій. *Збірник наукових праць Національної академії Сухопутних військ*. 2025. № 1. С. 102–108.
5. Святенко Т. Методи психологічної корекції субдепресивних станів учасників бойових дій в контексті медико-психологічної реабілітації. *Вісник Національного університету оборони України*. 2024. № 6. С. 123–130.